

T C Z E W

**Załącznik do Uchwały Nr IX/65/2019 Rady Miejskiej w Tczewie
z dnia 30 maja 2019 roku**

STRATEGIA ROZWOJU TCZEWA do roku 2030

Tczew, maj 2019

Spis treści:

1.	Wprowadzenie	4
2.	Potencjał przestrzeni, walorów i zasobów miasta Tczewa w województwie pomorskim	4
	a. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	5
	b. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014-2020	5
	c. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	5
	d. Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030	6
	e. Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030	6
	f. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2020	7
3.	Uwarunkowania rozwoju Tczewa	7
4.	Strategia Rozwoju Tczewa – cele strategiczne i cele operacyjne	9
4.1.	Wzrost gospodarczy	9
4.1.1.	Wspieranie efektywnego systemu edukacji i reorientacji zawodowej	9
4.1.2.	Wzmacnianie warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw	9
4.1.3.	Rozwijanie współpracy z partnerami gospodarczymi i publicznymi na rzecz wzmacniania rynku pracy	10
4.1.4.	Wzmocnienie roli miasta w obszarze informacji i marketingu pro-gospodarczego	10
4.2.	Wzmocnienie istotnych stref miasta	10
4.2.1.	Rewitalizacja Starego Miasta i innych terenów uznanych za zdegradowane	10
4.2.2.	Wzmacnianie działań turystycznych i rekreacyjnych związanych z siecią wód śródlądowych	11
4.2.3.	Rewitalizacja terenów po-kolejowych z uwzględnieniem dziedzictwa Miasta Kolejarzy	11
4.2.4.	Włączenie terenów zasobu rozwojowego do struktury funkcjonalnej miasta	11
4.2.5.	Rewaloryzacja obszaru ulic Gdańskiej i Sobieskiego z uwzględnieniem przebudowy terenów rekreacyjnych „Kanonki”	12
4.3.	Wzmocnienie systemu komunikacyjnego	12
4.3.1.	Poprawa efektywności i wydajności systemu komunikacyjnego, w tym remonty, budowy i przebudowy ulic	12
4.3.2.	Integrowanie systemu komunikacyjnego z systemem metropolii trójmiejskiej	13
4.3.3.	Wzmacnianie transportu publicznego oraz promowanie zrównoważonego transportu	13
4.3.4.	Usprawnienie systemu parkowania	13
4.3.5.	Ograniczanie ruchu samochodowego w strefach ochrony konserwatorskiej	13
4.3.6.	Uspokojenie ruchu	13
4.3.7.	Podnoszenie bezpieczeństwa ruchu drogowego	14
4.4.	Wzrost jakości mieszkalnictwa i usług miasta	14
4.4.1.	Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa publicznego	14
4.4.2.	Podnoszenie jakości świadczenia usług opieki zdrowotnej i wspieranie zdrowego trybu życia	14
4.4.3.	Podnoszenie jakości warunków usług poziomu lokalnego i subregionalnego, w tym usług edukacji, kultury, sportu i rekreacji	14

4.4.4.	Podnoszenie jakości mieszkalnictwa	15
4.5.	Rozwój obywatelski	15
4.5.1.	Wzmacnianie różnych form samorządności środowisk lokalnych	15
4.5.2.	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego z wykorzystaniem dialogu społecznego	15
4.5.3.	Rozwijanie tożsamości kulturowej i promowanie dziedzictwa lokalnego	15
5.	Realizacja Strategii Rozwoju Tczewa	16
5.1.	Zasady ogólne	16
5.2.	Zasady zagadnień horyzontalnych	16
	I. Zasady dotyczące rozwoju społeczeństwa informacyjnego	16
	II. Zasady dotyczące promowania równości szans, dostępu do życia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
	III. Zasady na rzecz ochrony środowiska	
5.3.	Dokumenty operacyjne	16
5.4.	Podmioty realizujące strategię	17
6.	Monitorowanie i ocena realizacji Strategii	17
	Źródła danych	18
	Załącznik A: Wykaz przykładowych wskaźników, wspomagających przygotowanie raportu z realizacji celów Strategii Rozwoju Tczewa	19

1. Wprowadzenie

Systematyczny wzrost gospodarczy, przedsiębiorczość mieszkańców i poczucie tożsamości to cechy dobrze opisujące Tczew, miasta będącego zarówno ważnym centrum powiatowym jak i istotnym miejskim ośrodkiem metropolii trójmiejskiej. Miasto swoją pozycję buduje poprzez poziom wykształcenia i kwalifikacji jego mieszkańców, ofertę dla partnerów gospodarczych i bogatą ofertę usług w sferze gospodarczej i społecznej.

Budując kierunki rozwoju Tczewa przyjęto jako podstawę istotnie rozwijający się kapitał społeczny oraz wzmocniony w ostatnich latach potencjał materialny i gospodarczy.

Rozwojowi gospodarczemu sprzyja korzystne położenie w dynamicznie rozwijającej się metropolii na szlakach komunikacyjnych regionu i kraju, zasoby obszarów przemysłowych oraz funkcjonowanie nowoczesnych zakładów w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Tczew posiada cenne tereny o indywidualnych cechach. Stałe wzmocnianie związków z Wisłą i rewitalizacja obszarów miejskich to część działań dla odnowy i rozwijania zintegrowanych funkcji miejskich na rzecz jakości życia jego mieszkańców, ale także podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej.

Wyzwania współczesności są nierozzerwalnie związane z rozwojem komunikacji i jednocześnie rozwiązywaniem narastających problemów komunikacyjnych. Rola Tczewa jako ośrodka przesiadkowego w transporcie multimodalnym skłania do osiągania wysokich standardów wszelkich form przemieszczania się, w szczególności transportu publicznego i rowerowego oraz ruchu pieszego. Nadrzędność komunikacji publicznej, ruchu pieszego i rowerowego powinna wyznaczać kierunki dla infrastruktury drogowej i obsługi prywatnego ruchu kołowego.

Położenie w regionie i metropolii, kapitał ludzki i tradycja gospodarcza miasta predestynują Tczew do rozwijania profilu miasta usługowego. Wraz z ofertą mieszkalnictwa rozwijane są usługi oświaty, ochrony zdrowia, kultury i rekreacji, przy jednoczesnym podejmowaniu działań na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa i zapewniania możliwości wspierania rozwoju osobistego.

Kierunki rozwoju strategicznego są kompromisem osiąganym w obrębie wspólnoty samorządowej, porozumień publiczno-prywatnych, przy zaangażowaniu organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.

2. Potencjał przestrzeni i walorów Tczewa w województwie pomorskim

Tczew położony jest w południowej części metropolii trójmiejskiej, będąc jednocześnie ośrodkiem subregionalnym dla powiatu tczewskiego i współ-ośrodkiem miejskim dla regionu Kociewia. Korzystne umiejscowienie geograficzne definiuje jego atuty przyrodnicze – położenie na wysoczyźnie bezpośrednio nad Wisłą, i ekonomiczne – na aktywnych szlakach komunikacyjnych, na głównej osi kolejowej obszaru metropolitalnego.

Będąc ważnym ośrodkiem miejskim województwa pomorskiego, Tczew jest objęty analizami możliwości i szans oraz celami wyznaczonymi w dokumentach regionalnych: *Strategii Rozwoju*

Województwa Pomorskiego 2020, Regionalnym Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014-2020, Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego z 2009 r. oraz Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030 i Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Zatoki Gdańskiej na lata 2014 – 2020.

(a) Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Dokument jest regionalnym dokumentem strategicznym. Opracowany w 2012 r. wskazuje możliwe i preferowane kierunki rozwoju województwa pomorskiego do roku 2030.

Województwo pomorskie w 2030 r. to region cechujący się nowoczesną gospodarką, aktywnymi mieszkańcami oraz atrakcyjną przestrzenią. W kwestiach gospodarczych cele operacyjne dotyczą przede wszystkim wzrostu efektywności przedsiębiorstw, konkurencyjności szkolnictwa wyższego oraz oferty turystycznej i kulturalnej. W sprawach społecznych szczególny nacisk położony jest na wzrost poziomu zatrudnienia, poziomu kapitału społecznego, efektywności systemu edukacji oraz lepszego dostępu do usług zdrowotnych. Strategia wskazuje na kwestie przestrzenne w zakresie poprawy sprawności systemu transportowego, bezpieczeństwa i efektywności energetycznej oraz dobrego stanu środowiska.

W strategii bezpośrednio odniesienia do Tczewa dotyczą planowanych inwestycji kolejowych oraz zakładanej budowy multimodalnego terminalu w Zajączkowie Tczewskim. Jednakże zapisy strategii odnoszą się do obszaru całego województwa i powinny być stosowane również w Tczewie. Narzędziami realizacji Strategii są – *Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP)* oraz sześć Regionalnych Programów Strategicznych.

(b) Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego (RPO WP) utworzony dla nowej perspektywy unijnej 2014-2020 przyjęty został przez Zarząd Województwa Pomorskiego w maju 2015 r. Jego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed regionem w wielu sferach społeczno-gospodarczych. Stanowi również narzędzie realizacji wspomianej powyżej *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego* i powiązany jest z *Regionalnymi Programami Strategicznymi*.

RPO WP do rozwoju regionu odnosi się w sposób ogólny. Istotne dla Tczewa jest jego bezpośrednio wskazanie w osi priorytetowej 8. Konwersja, w ramach której przewiduje się realizację działań w zakresie *Wspierania rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*, w powiązaniu z zadaniami osi priorytetowej 6. Integracja. Celem realizowanych przedsięwzięć jest zwiększona aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich, wśród których znajduje się Tczew, wskazany, jako jeden z obszarów strategicznego rozwoju funkcji metropolitalnych lub w ich bezpośrednim otoczeniu. Ważne zadania Tczew podejmuje także w ramach osi priorytetowej 9. Mobilność i 10. Energia.

(c) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Dokument jest instrumentem kształtowania i prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej i jednocześnie jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych regionu. Plan opisuje Tczew przede wszystkim jako silny ośrodek regionalny, którego pozycja w województwie jest znacząca. Wyróżnia się głównie ze względów komunikacyjnych – jest węzłem transportowym, przez który przebiegają drogowe, kolejowe i wodne szlaki o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Tczew wskazany jest, jako jedno z centrów regionalnych, które zidentyfikowano

jako obszar problemowy. Problem miasta polega na „niewykorzystaniu unikatowych walorów historyczno-kulturowych i przyrodniczych dla rozwoju wielu funkcji miasta – szczególnie usługowych związanych z obsługą ruchu turystycznego (dolina Wisły i Stare Miasto)”. Związane jest to z niszczącą historyczną zabudową śródmieścia, Starego Miasta, deprecjonowaniem wartości kulturowych przez ograniczoność kręgów użytkowników, dekompozycją układów przestrzennych w rejonie starych fortyfikacji czy też ogólnie ze spadkiem zainteresowania wartością przestrzenną śródmieścia i Starego Miasta.

Na podstawie obecnych uwarunkowań oraz zidentyfikowanych problemów, dokument wskazuje możliwości rozwoju Tczewa, które pozytywnie wpłynęłyby na kształtowanie przestrzeni i rozwój gospodarczy miasta. Wiele korzyści wynika z położenia Tczewa w **sąsiedztwie szlaków transportowych**, co powinno być motorem rozwoju gospodarczego. Rozszerzeniu powinny ulec tereny podstref Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w których preferowane są inwestycje oparte na nowych technologiach.

Plan rekomenduje wspieranie rozwoju turystyki świąteczno-weekendowej i agroturystyki w obszarze, w którym położony jest Tczew, w tym rozwijanie tras rowerowych, a dokładniej włączeniu Tczewa do sieci międzynarodowych, międzyregionalnych i regionalnych tras rowerowych z ich obsługą.

(d) Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030

Plan zagospodarowania obszaru metropolitalnego tworzy wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030, mając na uwadze kierunki rozwoju kraju, długookresowe cele rozwoju obszaru metropolitalnego i średniookresowe cele rozwoju województwa. Tczew jest zdefiniowany jako miasto położone w otoczeniu funkcjonalnym ośrodka metropolitalnego, ale posiadający własną strefę subregionalną. Jest miastem bardzo gęsto zaludnionym w skali obszaru metropolitalnego, miejscem znaczącej działalności deweloperskiej. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego określono Tczew jako ośrodek ważnych funkcji ochrony zdrowia, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz ekonomii społecznej i reintegracji zawodowej. Położenie w podstawowym korytarzu infrastrukturalnym, powiązaniem w szczególności z infrastrukturą sieci TEN-T i TEN-E (korytarz nadwiślańsko-zatokowy i korytarz południowy obszaru) łączy się z przewidywanymi przedsięwzięciami rozwojowymi istotnymi dla rozwoju miasta, a są to przebudowy linii kolejowych nr 131, 226 i 9 oraz rozbudowa systemu kolei aglomeracyjnej w kierunku Tczewa.

W zakresie potencjału stref śródmiejskich miast o potencjale do rozwoju funkcji metropolitalnych, poza rdzeniem obszaru metropolitalnego wymienia się obszar Starego Miasta z Nadwiślańską Strefą Usług Turystycznych (front wodny) i teren byłej jednostki wojskowej – docelowo tzw. Nowe Centrum Tczewa, jako obszar usług otoczenia biznesu. Istotna jest rezerwa terenów pod realizację terenochłonnych usług metropolitalnych jak parki rozrywki, centra sportowe i rekreacyjne (teren byłego poligonu wojskowego). Południowy obszar miasta to rezerwa obszarowa dla funkcji przemysłowych (południowa część „Sądów bałdowskich”).

(e) Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030

Strategia 2030 jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki wspólnego rozwoju wszystkich zaangażowanych partnerów trójmiejskiego obszaru metropolitalnego. Strategia wykracza poza perspektywę bieżących projektów i działań operacyjnych, zaś jej efekty będą wykraczały poza

tytułowy rok 2030. Strategia 2030 nie zastępuje gminnych, powiatowych czy wojewódzkiej strategii rozwoju. Rolą dokumentu jest również uzupełnienie działań podejmowanych na poziomie UE i krajowym o oddolne inicjatywy w skali metropolitalnej.

Tczew wzmacnia potencjał rozwojowy metropolii na wielu polach, jednak wyróżnia się tu system komunikacyjny poprzez ważny węzeł transportowy w strefie miasta krawędziowego, czyli miasta powiatowego poza strefą silnej urbanizacji. Pełni on ważne ponadlokalne funkcje usługowe oraz wzmacniające powiązania strefy zewnętrznej z rdzeniem. Ponadto, jako ośrodek silny gospodarczo, ma istotny udział w eksporcie produktów wysokich technologii, skoncentrowany w kilku przedsiębiorstwach tu zlokalizowanych (obok Gdańska i Gdyni), w tym za sprawą funkcjonowania Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (PSSE).

(f) Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot do roku 2020

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot przyjęta została w październiku 2015 r. Strategia realizowana jest na Obszarze realizacji ZIT (OM), który obejmuje 30 gmin (zgodnie z granicami obszaru metropolitalnego wynikającymi z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego), w tym miasto Tczew.

Strategia określa szczegółowy zakres interwencji ZIT, jej funkcją jest określenie długofalowych ram koordynacji współpracy samorządów zgodnie z celami ZIT oraz ukierunkowanie zintegrowanych działań metropolitalnych pod konkretne fundusze dedykowane ZIT w latach 2014-2020. W Strategii zidentyfikowano zestaw działań, mających na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych i demograficznych obszaru objętego ZIT.

Tczew wskazywany jest jako część obszaru o najwyższym potencjalnie rozwojowym i jako jedno z istotnych miast w otoczeniu rdzenia obszaru metropolitalnego. Tczew jest miastem posiadającym profil gospodarczy zbliżony do rdzenia OM, gdzie dominują sektory o wyższej intensywności technologicznej i wyższej wiedzochłonności, niż w pozostałym obszarze OM.

3. Uwarunkowania rozwoju Tczewa

Strategiczny rozwój Tczewa jest uwarunkowany zarówno jego wartościami historycznymi, potencjałem materialno-gospodarczym, kapitałem społecznym, determinacją w osiąganiu określonych celów, jak i szansami i zagrożeniami wynikającymi z zewnętrznej sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej. Każdy aspekt życia samorządu i indywidualnie jego mieszkańców to schemat bardzo wielu czynników i wzajemnych powiązań. W zależności od ujęcia i danych okoliczności mogą one sprzyjać rozwojowi lub stanowić utrudnienie.

Poniżej najistotniejsze wartości i uwarunkowania rozwoju na poziomie strategicznym:

- a. Tczew jest silnym ośrodkiem powiatowym w obszarze metropolitalnym, w jego strefie krawędziowej, będąc miastem poza strefą silnej urbanizacji.
- b. Lokalizacja sytuuje miasto jednocześnie jako ośrodek subregionalny dla powiatu tczewskiego, a także dla sąsiednich powiatów z racji funkcji ważnego węzła komunikacyjnego.
- c. Pozycję Tczewa w regionie i kraju buduje położenie na przecięciu ważnych krajowych i międzynarodowych szlakach drogowych i kolejowych, także przy drodze wodnej.
- d. Potencjał gospodarczy miasta jest określany poprzez aktywność firm Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i rozwijające się mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, która ma swoje historyczne korzenie w przemysłowym charakterze miasta.

- e. W Tczewie, obok Gdańska i Gdyni (w wymiarze metropolitalnym i regionalnym) znajdują się przedsiębiorstwa, które koncentrują wartość eksportu produktów wysokich technologii.
- f. Większa efektywność na rzecz rozwoju gospodarczego miasta ma szansę wzrastać za sprawą konsolidacji środowiska małej i średniej przedsiębiorczości i wzrostu aktywności instytucji otoczenia biznesu.
- g. Włączone do struktury miasta tereny po-wojskowe oraz obszary podmiejskie gminy Tczew, szczególnie od strony zachodniej – o które miasto powinno się poszerzyć, wzmacniają potencjał przestrzeni i zasób pro-rozwojowy miasta, w szczególności w sytuacji silnej urbanizacji miasta i ograniczeń rozwoju terytorialnego.
- h. Miasto jest zróżnicowane społecznie. Istnieją obszary określane jako zdegenerowane (w rozumieniu ustawy o rewitalizacji), dla których rekomendowane jest wdrażanie programu rewitalizacji. Taki program od 2017 roku jest realizowany dla Starego Miasta i Zatorza; inne obszary predystynowane do tego podejścia to Czyżkowo, enklawy Suchostrzyg i Nowego Miasta.
- i. Tczew posiada wielowiekową historię, cenne zabytki Starego Miasta i atrakcyjne tereny rekreacyjne, na których to zasobach można w większym stopniu budować kapitał pro-rozwojowy i tworzyć markę miasta.
- j. Odptyw mieszkańców i starzenie się, charakterystyczne dla miast mniejszych i średniej wielkości, jest dla Tczewa wyzwaniem w zakresie podnoszenia standardów życia w zakresie komfortu, bezpieczeństwa i ochrony środowiska, w oparciu o profil usługowy. W tym obszarze konieczne jest także wzmocnienie i zapewnienie takiej infrastruktury i usług na rzecz osób w podeszłym wieku, która da tym ludziom poczucie komfortu.
- k. Bliskie sąsiedztwo obszaru trójmiejskiego i jego oferta edukacyjna, kulturalna i mieszkaniowa wskazuje na potrzebę tworzenia sub-oferty w warunkach miasta przyjaznego ludziom młodym, z uwzględnieniem powiązań metropolitalnych.
- l. W rezultacie działań w wymiarze historycznym i współczesnym, Tczew posiada duży kapitał kulturowy bazujący na wysokiej jakości infrastrukturze, zintegrowanych środowiskach i atrakcyjnych wydarzeniach.
- m. Pomimo tradycji szkolnictwa zawodowego, miasto posiada deficyty w systemie edukacji, który wymaga adekwatnego sprofilowania i większego zaangażowania przedsiębiorców i podmiotów publicznych.
- n. Kapitał społeczny w wymiarze aktywności organizacji pozarządowych uzyskuje dobre oceny ilościowe, gdzie podnoszenie poziomu jakościowego wymaga stałej pracy, w szczególności w obszarze ważnych spraw społecznych i obywatelskich dla wspólnoty. Z drugiej strony doświadczenie organizacji pozarządowych nie przekłada się na współdziałanie w rozwiązywaniu problemów społecznych w samorządzie.
- o. W mieście rozwijana jest aktywność obywatelska poprzez inicjatywy i zadania budżetu obywatelskiego. W pierwszej fazie dotyczy to zadań urzędu terenu. Utrwalone podejście obywatelskie pozwoli na podejmowanie zaangażowanych inicjatyw społecznych.
- p. Położenie geograficzne Tczewa zapewnia mu dobre warunki klimatyczne, gdzie wraz z dbałością o środowisko uzyskuje się standardy zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu przestrzenią i rozwojem gospodarczym. Do elementów zarządzania należy tu również rozwijanie komunikacji rowerowej i wsparcie wdrażania elektromobilności oraz ochrony środowiska.

- q. Tczew charakteryzuje się dużym potencjałem dla rozwoju ruchu rowerowego z uwagi na zwarty układ miasta i dość płaską powierzchnię. Najbardziej odległe punkty sieci osiedleńczej w mieście nie leżą od siebie dalej niż 5 km oraz żaden punkt miasta nie leży od stacji kolejowej dalej niż 3,5 km. Dane Komisji Europejskiej mówią o tym, że rower jest najszybszym środkiem przemieszczania się w mieście na odległość do 7,5 km.
- r. Stałe działania w obszarze ochrony powietrza, np. poprzez likwidację źródeł niskiej emisji i wspieranie ekologicznie czystych nośników energii za sprawą rozwoju miejskiej sieci ciepłowniczej, a także utrzymywanie terenów zielonych sprzyjają budowaniu dobrego klimatu do zamieszkania.
- s. Ochrona środowiska jest realizowana poprzez rozwój technologiczny w obszarze utylizacji odpadów stałych, wprowadzania kompleksowych rozwiązań gospodarki osadowej i odprowadzania ścieków do oczyszczalni.

4. Strategia Rozwoju Miasta – cele strategiczne i cele operacyjne

4.1. WZROST GOSPODARCZY

Miasto Tczew posiada atuty sprzyjające jego rozwojowi gospodarczemu i wzmocnieniu roli ośrodka subregionalnego i miasta strefy krawędziowej obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Są to głównie: korzystne położenie na szlakach komunikacyjnych regionu i kraju, sąsiedztwo dynamicznie rozwijającej się aglomeracji oraz istnienie zakładów Pomorskiej Strefy Ekonomicznej. Ilość podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych w Tczewie, zaświadcza o przedsiębiorczości jego mieszkańców. Miasto wzmocnia swoją rolę silnego ośrodka usługowego za sprawą systematycznego rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Wzmocnienie tych powiązań jest niezbędnym kierunkiem działania wszystkich sektorów odpowiedzialnych za rozwój gospodarczy. Na konkurencyjność i atrakcyjność gospodarczą oddziałują sprawne połączenia transportowe, zasoby kadrowe, jakość społeczeństwa informacyjnego, a także przyjazna oferta osiedleńcza i inwestycyjna.

4.1.1. Wspieranie efektywnego systemu edukacji i reorientacji zawodowej

Wzrost gospodarczy jest powiązany z zasobami kadrowymi miasta, a ich jakość wynika z efektywnego systemu edukacyjnego na każdym poziomie nauczania, gdzie nabiera znaczenia przygotowanie ogólne, świadomość przyszłej kariery zawodowej młodych ludzi i efektywne przygotowanie do wykonywania zawodu. Funkcjonując na zasadach partnerskich, szkolnictwo w mieście winno znaleźć metody i opracować kierunki działań, aby jak najlepiej wspierać nauczanie i świadome przygotowywanie do pracy. Zakłada się wspieranie inicjatyw promujących i wspomagających reorientację zawodową mieszkańców i ideę nauczania przez całe życie, także w celu maksymalnego wykorzystywania lokalnego rynku pracy.

4.1.2. Wzmocnienie warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw

W Mieście systematycznie rośnie liczba mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Ich rozwój, wzrost jakości produkcji i świadczonych usług wpływa na ogólny wzrost gospodarczy, zwiększanie ilości miejsc pracy i w efekcie poprawę jakości życia. Miasto i jego partnerzy gospodarczy winni mieć na uwadze pozytywny proces rozwijania przedsiębiorczości wśród mieszkańców i stale pracować na rzecz poprawy warunków rozwoju tego sektora gospodarki z uwzględnieniem inwestycji

sprzyjających tworzeniu przyjaznego klimatu dla przedsiębiorczości firm, w tym dla przedsięwzięć innowacyjnych.

4.1.3. Rozwijanie współpracy z partnerami gospodarczymi i publicznymi na rzecz wzmocnienia rynku pracy

Stale podejmowane działania Miasta na rzecz rozwoju gospodarczego spowodowały zainteresowanie różnych podmiotów zajmujących się obsługą sektora przedsiębiorczości i współpracą na rzecz zaspokajania jego potrzeb. Instytucje finansowe, doradztwa biznesowego, instytucje otoczenia biznesu podejmują wspólne działania z podmiotami publicznymi w celu wzmocnienia rynku pracy. Istotne inicjatywy, realnie wspierające rozwój gospodarczy i lokalny rynek pracy wskazane są do promowania i wspierania w działaniach własnych miasta, partnerskich, także we współpracy z dużymi firmami funkcjonującymi w Tczewie. Obszar współpracy winien uwzględniać włączanie się do szerszych sieci partnerstwa, w szczególności obszaru metropolitalnego i regionu pomorskiego oraz do tworzenia branżowych inkubatorów i klastrów.

4.1.4. Wzmocnienie roli miasta w obszarze informacji i marketingu pro-gospodarczego miasta

Działania na rzecz wzrostu gospodarczego Tczewa wymagają wzmocnienia w obszarze marketingu i przekazywania wizerunku miasta o istotnym potencjalne na rzecz rozwoju, tj.: szczególnych cechach położenia, ułatwień komunikacyjnych i w obszarze systemu informacji przestrzennej z uwzględnieniem mediów technicznych, informowania o podejmowanych działaniach antysmogowych, dobrym klimacie dla przedsiębiorczości i ofercie dla nowych inwestycji. Realizacja tego celu wymaga opracowania założeń i stałego prowadzenia działań promocyjnych i marketingowych, konsekwentnie wskazujących na pro-gospodarcze podejście władz samorządowych. Monitorowanie tego programu umożliwi elastyczne dostosowywanie się do dynamicznych zmian w gospodarce i reagowaniu na szczególne zjawiska w regionie.

4.2. WZMOCNIENIE ISTOTNYCH STREF MIASTA

Tczew posiada wiele cennych terenów o cechach indywidualnych i potencjale rozwojowym. Systematyczne porządkowanie i inwestowanie w zagospodarowanie takich obszarów przynosi Miastu określone korzyści – odnowione tereny służą lepiej mieszkańcom, poprawiają jakość życia i są podstawą do podejmowania działań na rzecz wzrostu gospodarczego. Poszerzenie granic Miasta o bezpośrednio sąsiadujące tereny Gminy Tczew – szczególnie od strony zachodniej, pozwoliło by na synergiczne wzmocnienie zasobu przestrzennego i pro-rozwojowego miasta. Duże zaangażowanie władz samorządowych i mieszkańców na rzecz przywrócenia związków Tczewa z Wisłą, będącego jednym z kluczowych celów Strategii Rozwoju Tczewa i zadań w latach 2002-2010, przyniosło realne efekty w postaci uporządkowanego zagospodarowanego obszaru. Stanowi ono obecnie wizytówkę identyfikującą Tczew na zewnątrz. Rozpoczęcie systematycznej pracy związanej z rewitalizacją, w tym Starego Miasta, to kolejny etap w przywracaniu i wzmocnianiu indywidualnych wartości miasta. Zakłada się przygotowanie do odnowy lub zagospodarowania kolejnych obszarów Tczewa, będących ich realnym potencjałem na rzecz rozwoju.

4.2.1. Rewitalizacja Starego Miasta i innych obszarów uznanych za zdegradowane

Lokalną unikalną wartością Tczewa jest Stare Miasto i obszary nadwiślańskie o tradycjach oddziaływania na rozwój miasta, sięgających początków lokacji. Od 1998 roku władze miasta w

partnerstwie z wieloma podmiotami, organizacje pozarządowe i mieszkańcy wspólnie pracują na rzecz odnowy i ożywienia tego obszaru, podniesienia jakości życia, uświadomienia szczególnych wartości historycznych i możliwości wykorzystania tego zasobu dla realizacji różnych usług, w tym społecznych, kultury, rekreacji i turystyki.

Działania tego celu strategicznego są podejmowane na podstawie uchwalonego programu rewitalizacji miasta Tczewa.

Na podstawie wskaźników społecznych, przestrzennych i gospodarczych wskazywane będą kolejne obszary wymagające podjęcia zadań miejskiej polityki rewitalizacyjnej dla ich odnowy i konwersji, w oparciu o odrębne programy lokalne.

4.2.2. Wzmacnianie działań turystycznych i rekreacyjnych związanych z siecią wód śródlądowych

W latach 2000-2010 przeprowadzono szereg inwestycji w obszarze nadwiślańskim Tczewa, uznając ten teren jako jego potencjał turystyczny i rekreacyjny. Zagospodarowanie bulwaru, wybudowanie przystani rzecznej, wykonanie 2,5 km ścieżki przyrodniczej to zadania wykonane w poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i obszaru Natury 2000. Efekty tych działań zostały odebrane pozytywnie przez mieszkańców i gości miasta. Utrzymanie właściwego poziomu zagospodarowania i właściwego wykorzystania zainwestowania obszaru wymaga wzmocnienia działań w kierunku rozszerzenia propozycji turystycznych, rekreacyjnych na terenie nadbrzeżnym i na wodzie. Tczew winien być uczestnikiem działań sieciowych w Delcie Wisły, także z wykorzystaniem systemu dróg śródlądowych miasta i regionu, tras rowerowych krajowych i międzynarodowych oraz wydarzeń lokalnych i metropolitalnych.

4.2.3. Rewitalizacja terenów po-kolejowych z uwzględnieniem dziedzictwa Miasta Kolejarzy

Położenie Tczewa na kluczowych trasach kolejowych i pełnienie roli ważnego węzła kolejowego w kraju znacząco wpłynęły na sposób zabudowy miasta poprzez rozwijanie infrastruktury kolejowej, tras torowisk i obiektów towarzyszących - zakładów usługowych obsługujących transport kolejowy począwszy od XIX do końca XX wieku. Miało to także znaczenie dla rozwoju społecznego miasta, w którym duża część mieszkańców była związana z pracą na kolei. Fakty te uzasadniają traktowanie Tczewa, jako miasta o silnej tradycji kolejarskiej, wymagającej jej poszanowania i zachowania. Ideę tę uwzględniania się w działaniach planistycznych i inwestycyjnych renowacji i przekształceń terenów po-kolejowych.

4.2.4. Włączenie terenów zasobu rozwojowego do struktury funkcjonalnej miasta

W granicach miasta znajdują się istotne obszary niezabudowane, o różnym statusie w kontekście planistycznym. Tereny tzw. „sądów bałdowskich” są obszarem rezerwy rozwojowej, dla których części południowej ustalono formy użytkowania przemysłowego. Tereny wcześniej zajmowane przez jednostkę wojskową (koszary i poligon) stały się terenami o zmienionej funkcji i stanowią potencjał rozwojowy miasta.

Pozyskanie nowych terenów rozwojowych i inwestycyjnych, również wynikających ze zmiany granic Gminy oraz dynamika rozwoju miasta i regionu wymaga właściwego gospodarowania zasobem gminnym, w tym przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe i usługowo-produkcyjne. Dąży się do osiągnięcia równowagi społeczno-gospodarczej i stabilności finansowej wspólnoty, pozwalającej na systematyczne unowocześnianie obsługi komunalnej, w tym podnoszenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych poprzez wzmocnienie ich infrastruktury technicznej.

4.2.5. Rewaloryzacja obszaru ulic Gdańskiej i Sobieskiego z uwzględnieniem przebudowy terenów rekreacyjnych „Kanonki”

Przebudowa otoczenia dworca Kolejowego przy ul. Pomorskiej, poprzez stworzenie zintegrowanego węzła komunikacyjnego, mającego silne powiązania funkcjonalne ze strefą handlu i usług rejonu ulic Gdańskiej i Sobieskiego wywołuje konieczność uporządkowania funkcjonalnego, estetycznego i poprawy infrastruktury technicznej.

Obszar ten jest powiązany z terenem „Kanonki”, zagospodarowanej na cele sportowo-rekreacyjne (istniejący basen miejski kryty i odkryty, korty tenisowe, zagospodarowanie rekreacyjne terenu). Wzrost zainteresowania usługami o charakterze sportowo-rekreacyjnym wymaga rozbudowy i wzmocnienia tej funkcji z pełnym wykorzystaniem potencjału tego terenu.

4.3. WZMOCNIENIE SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

System komunikacyjny w mieście łączy funkcje tranzytowe, połączeń regionalnych i lokalnych. Stały wzrost ilości pojazdów, zwiększająca się mobilność mieszkańców oraz rola Tczewa jako ośrodka przesiadkowego w transporcie multimodalnym to główne przyczyny jakie zmuszają do podejmowania działań na rzecz poprawy efektywności systemu komunikacyjnego. Główne obszary działań to poprawa jakości układu drogowego, z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych, wzmocnianie transportu publicznego w celu odciążenia komunikacji indywidualnej, rozwijanie ruchu rowerowego i przygotowywanie warunków dla wdrażania elektromobilności. Istotną pracę należy wykonywać na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

4.3.1. Poprawa efektywności i wydajności systemu komunikacyjnego, w tym remonty, budowy i przebudowy ulic

Sieć ulic w mieście wymaga stałej modernizacji i remontów. Szczególne znaczenie ma jakość dróg zbiorczych obszarowych, ale też lokalnych w poszczególnych częściach miasta. Stałe działania winny być prowadzone w kierunku poprawy dostępności obszarów gospodarczych i terenów mieszkaniowych. Następować będzie wzmocnienie i poprawa zintegrowanego zarządzania drogami w obrębie miasta z uwzględnieniem sprawnej współpracy z innymi zarządami dróg.

Dla usprawnienia systemu komunikacyjnego w mieście nastąpi wzmocnienie roli tras obwodowych (planowana realizacja „węzła południowego” łączącego część zachodnią miasta ze wschodnią: ulica projektowana nowa Głowackiego – droga krajowa nr 91 – tereny produkcyjne – linia kolejowa Gdańsk – Bydgoszcz /wiadukt nad torami/, obszar „sadów” przy ul. Bałdowskiej) oraz wzmocnienie średnicowych miasta poprzez zwiększenie przepustowości ul. Jagiellońskiej jako połączenia z drogą krajową nr 91 oraz zwiększenie przepustowości ul. Wojska Polskiego i Alei Zwycięstwa – w związku ze wzrostem znaczenia transportowego węzła komunikacyjnego. Pozyskane tereny inwestycyjne powojkowe wymagają realizacji nowych dróg, włączających te tereny do systemu komunikacyjnego miasta.

W mieście systematycznie rozwijana będzie sieć dróg rowerowych i infrastruktura obsługi rowerów, jako działania sprzyjającego zmianom w zachowaniach komunikacyjnych na rzecz rezygnacji z indywidualnych pojazdów.

4.3.2. Integrowanie systemu komunikacyjnego z systemem metropolii trójmiejskiej

Integrowanie Tczewa z obszarem metropolitalnym odbywać się będzie także w zakresie sprawności komunikacyjnej. Jednym z ważnych sposobów realizacji tego celu jest włączenie do wspólnego systemu organizacji podróży w obszarze aglomeracji trójmiejskiej poprzez tzw. bilet metropolitalny. Planuje się wdrożenie zintegrowanego systemu roweru metropolitalnego, jako elementu komunikacji publicznej w obszarze metropolitalnym na rzecz popularyzowania roweru jako jednego z podstawowych środków transportu miejskiego.

4.3.3. Wzmacnianie transportu publicznego oraz promowanie zrównoważonego transportu

Wzrost ilości pojazdów indywidualnych i dostawczych powoduje stale zwiększające się zatłoczenie dróg. Dodatkowo spowolnienie ruchu wpływa na wzrost zanieczyszczenia powietrza w obszarze miejskim. Z tego powodu następować będzie poprawa efektywności transportu publicznego autobusowego, promowanie korzystania z tego środka transportu, promowanie ruchu rowerowego w ruchu miejskim i pieszego w przypadku małych odległości, w szczególności w staromiejskim centrum miasta. W kontekście transportu publicznego, ruchu rowerowego i pieszego planuje się opracowanie planów działań, których głównym celem będzie wzrost udziału transportu publicznego, ruchu rowerowego oraz pieszego w ogólnej liczbie podróży w mieście, kosztem udziału transportu indywidualnego.

4.3.4. Usprawnienie systemu parkowania

Przy stale zwiększającej się liczbie samochodów należy założyć stały deficyt miejsc parkingowych i terenów które mogą być przeznaczone na parkingi. Poza poprawą infrastruktury technicznej parkingów wdrożony będzie system związany z ograniczeniem czasu parkowania pojazdu.

4.3.5. Ograniczanie ruchu samochodowego w strefach ochrony konserwatorskiej

Najcenniejszym obszarem miasta jest Stare Miasto, które wymaga zachowania i ochrony, także w warunkach prawnej ochrony konserwatorskiej. Zjawisko wzrostu ruchu samochodowego na terenie staromiejskim jest niekorzystne i szkodliwe dla jego historycznej zabudowy i pozostaje w sprzeczności z celami Programu Rewitalizacji Miasta Tczewa. Zakłada się wdrożenie działań na rzecz systematycznego ograniczania ruchu samochodowego, w tym poprzez zmianę organizacji ruchu. Docelowo przewiduje się, wprowadzenie w centrum Starego Miasta ograniczeń ruchu pojazdów z wyłączeniem pojazdów nisko i zero emisyjnych.

Realizacja celu winna mieć na uwadze wartości uwzględnione w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami.

4.3.6. Uspokojenie ruchu

W Tczewie na obszarze Starego Miasta funkcjonuje strefa tempo 30 czyli strefa uspokozonego ruchu o maksymalnej dopuszczalnej prędkości 30 km/h. Strefy uspokozonego ruchu pozytywnie wpływają na liczbę oraz dotkliwość wypadków drogowych (szanse przeżycia wzrastają do 90%). Strefy uspokozonego ruchu pozytywnie wpływają również na jakość powietrza. Pozytywnie także wpływają na rozwój ruchu pieszego i rowerowego. Miasto zakłada wprowadzenie takich stref na obszarach poza głównymi arteriami komunikacyjnymi.

4.3.7. Podnoszenie bezpieczeństwa ruchu drogowego

We wszelkich działaniach związanych z modernizacją i budową dróg oraz organizacją ruchu drogowego należy uwzględnić działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zarówno poprzez elementy techniczne jak i akcje promocyjne. Podejmowane będą działania związane z upowszechnianiem kultury zachowań w ruchu drogowym, w tym edukacji od etapu przedszkolnego. Cel wymaga współpracy z wszelkimi służbami publicznymi, które zajmują się przedmiotowym zagadnieniem.

4.4. WZROST JAKOŚCI MIESZKALNICTWA I USŁUG

Miasto Tczew, z racji swojego położenia w obszarze metropolitalnym i dogodnych połączeń komunikacyjnych jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania. Jest jednocześnie logicznym miejscem „przesiadkowym” i pośrednim centrum usługowym dla mieszkańców małych miast i obszarów wiejskich ziemi tczewskiej i sąsiednich powiatów subregionu nadwiślańskiego.

Wizerunkowi miasta przyjaznego mieszkańcom sprzyja bardzo bliskie sąsiedztwo terenów wiejskich, leśnych i nadwiślańskich, niezurbanizowanych, a w szczególności nie odkryte krajobrazy Kociewia i unikalność Żuław Wiślanych.

Łatwość i krótki czas dojazdu do rdzenia metropolii powoduje, iż lokalna oferta jest korzystnie zintegrowana z usługami centrum akademickiego i kultury.

4.4.1. Zapewnienie mieszkańcom poczucia bezpieczeństwa publicznego

Bezpieczeństwo publiczne, polegające na tworzeniu warunków dla ochrony życia, zdrowia, mienia obywateli oraz majątku wspólnego miasta, realizuje się poprzez kierunki działań:

- poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i osób przebywających w mieście, w tym prowadzenie monitoringu miasta;
- wspieranie społeczności lokalnych i inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy własnego bezpieczeństwa;
- wzmacnianie kontaktów i współpracy służb z mieszkańcami;
- włączanie miasta do sprawnych struktur zarządzania kryzysowego;
- współpraca i działania na rzecz wzrostu skuteczności działania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.

4.4.2. Podnoszenie jakości świadczenia usług podstawowej opieki zdrowotnej i wspieranie zdrowego trybu życia

Aktywność miasta na rzecz niniejszego celu odnosi się do uzupełniania ustawowych działań służb ochrony zdrowia dla dobra mieszkańców. Dotyczą one ochrony przed zagrożeniami dla zdrowia i chorobami, profilaktyki zdrowego trybu życia oraz wspierania wyposażenia placówek ochrony zdrowia położonych na terenie Miasta

Ponadto zadania niniejszego celu są realizowane poprzez działania rekreacyjne, wydarzenia sportowe i wspieranie, w tym poprzez granty miejskie, aktywności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie promocji i profilaktyki zdrowego trybu życia.

4.4.3. Podnoszenie jakości warunków usług poziomu lokalnego i subregionalnego, w tym usług edukacji, kultury, sportu i rekreacji

Rozwijające się usługi komercyjne i publiczne umożliwiają kształtowanie klimatu miasta zapewniającego podstawowe i wiele ponadpodstawowych usług. Miasto wspiera lokalne i

zewnątrzne inicjatywy gospodarcze w kierunku rozwijania handlu, rzemiosła i usług niematerialnych, wzmacniające lokalny rynek pracy i wzrost jakości życia. W tym obszarze wsparcia znajdują się także usługi edukacji, kultury, zdrowia, sportu i rekreacji, które winny być świadczone na wysokim poziomie dostępności i oczekiwanym poziomie infrastruktury technicznej. Popularyzuje się ideę ekonomii społecznej.

Sporządza się aktualizacje dokumentów planistycznych Tczewa w celu uruchomienia rezerw terenowych oraz tworzenia przyjaznych warunków inwestowania, z uwzględnieniem wsparcia dla specyficznych usług adresowanych do osób starszych i usług sprzyjających klimatowi miasta przyjaznego ludziom młodym, wchodzącym na rynek pracy.

4.4.4. Podnoszenie jakości mieszkalnictwa

Położenie Tczewa w regionie sprzyja jego dynamice w zakresie rozwoju mieszkalnictwa co oznacza podnoszenie jakości obiektów i otoczenia budownictwa mieszkaniowego, ale także powiększanie zasobu mieszkaniowego i terenów pod inwestycje mieszkaniowe, realizowane w różnych formach organizacyjno-prawnych. Sporządza się aktualizacje dokumentów planistycznych Tczewa w celu uruchomienia rezerw terenowych oraz tworzenia przyjaznych warunków inwestowania. Miasto winno co najmniej utrzymać liczbę mieszkańców.

4.5. ROZWÓJ OBYWATELSKI

Kapitał społeczny miasta jest jego najważniejszym zasobem, determinującym rozwój i dobrobyt. Wzrost kompetencji na rynku pracy, naturalna mobilność w obszarze metropolitalnym oraz rozwój przemysłu wysokich technologii wpływają na systematyczny wzrost jakości zasobów kadrowych miasta, oddziałując na budowanie kapitału społecznego. Sprzyja to kreowaniu liderów społecznych i wzmacnianiu cech społeczeństwa obywatelskiego.

Zakłada się intensyfikowanie współpracy sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego na rzecz realizacji polityki społecznej miasta.

4.5.1. Wzmacnianie różnych form samorządności środowisk lokalnych

Podnoszenie poziomu aktywności obywatelskiej i samoorganizacji jest wspierane przez lokalny samorząd. Rozwijana jest polityka dotacji miejskich, mająca na celu powierzanie zadań samorządowych organizacjom pozarządowym. Założenia tej polityki i jej zasady podlegać będą dyskusji publicznej i rozwijane będą w sposób wzmacniający rozwój miasta w zakresie spraw społecznych, sportu, rekreacji i turystyki oraz kultury z uwzględnieniem zagadnień rewitalizacji kluczowych obszarów miasta.

4.5.2. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego z wykorzystaniem dialogu społecznego

Dialog społeczny jest niezbędnym elementem demokratyzacji życia i udziału wspólnoty samorządowej w procesach decyzyjnych organów władzy samorządowej. Należy dążyć do zwiększania frekwencji obywateli w wyborach oraz aktywności w dyskusji nad budżetem partycypacyjnym oraz wzrostu znaczenia konsultacji społecznych i debaty w życiu publicznym miasta.

4.5.3. Rozwijanie tożsamości kulturowej i promowanie dziedzictwa lokalnego

Potencjał społeczny jest aktywizowany na rzecz udziału miasta w rozwoju turystyki, promowaniu dziedzictwa historycznego i kulturowego, w tym niematerialnego, promocji gospodarczej, w

wymiarze lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. Zakłada się stworzenie założeń do budowania marki miasta i efektywniejsze wykorzystywanie kapitału społecznego dla celów wizerunkowych.

5. Realizacja Strategii Rozwoju Miasta

5.1. Zasady ogólne

Strategia Rozwoju Miasta Tczewa winna być realizowana w sposób pozwalający na systematyczne osiągnięcie celów z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych, zasad samorządności i idei konsensusu społecznego. Wymagane jest angażowanie partnerów publicznych, społecznych i prywatnych. Strategia jest narzędziem stosowanym w celu osiągnięcia wzrostu oraz lepszych warunków życia i zatrudnienia wspólnoty miasta Tczewa.

Działania operacyjne strategii winny uwzględniać rolę Tczewa i synergiczne oddziaływania w obszarze metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot, ośrodków miejsko-wiejskich i wiejskich w subregionie.

Podkreślona została rola Tczewa jako miasta średniej wielkości o ważnych zadaniach i odpowiedzialności integracyjnej w regionie i subregionie, jednocześnie o potencjalne i zasobach ułatwiających wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

5.2. Zasady zagadnień horyzontalnych

Podczas planowania i wdrażania zadań wszystkich obszarów celowych należy stosować odpowiednio zasady zagadnień horyzontalnych jak poniżej.

I. Zasady dotyczące rozwoju społeczeństwa informacyjnego

I.1. Wdrażanie zasad przeciwdziałających wykluczeniu cyfrowemu

I.2. Rozwijanie usług miejskich i zarządzania miastem z wykorzystaniem technik cyfrowych i Internetu

II. Zasady dotyczące promowania równości szans, dostępu do życia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

II.1. Podnoszenie jakości oraz rozwój usług społecznych w systemie wsparcia społecznego

II.2. Wzmocnienie działań na rzecz integracji społecznej

II.3. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób dotkniętych i/lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

III. Zasady na rzecz ochrony środowiska

III.1. Poprawa czystości i estetyki przestrzeni miejskiej

III.2. Podnoszenie jakości i funkcjonalności terenów zielonych

III.3. Ochrona wartości przyrodniczych i bioróżnorodności w szczególności w obszarze nadwiślańskim

III.4. Podnoszenie jakości powietrza

III.5. Podnoszenie standardów gospodarki wodno-ściekowej i gospodarowania odpadami.

5.3. Dokumenty operacyjne

Cele ogólne i szczegółowe Strategii są rozwijane i wdrażane poprzez określanie zadań operacyjnych w dokumentach programowych (programy, polityki, perspektywiczne plany operacyjne), stanowiących podstawę do opracowywania planów pracy, wieloletniej prognozy finansowej i rocznych planów budżetowych.

W Gminie Miejskiej Tczew funkcjonują następujące dokumenty operacyjne:

- 1) Gminny Program Rewitalizacji miasta Tczewa na lata 2016-2030

- 2) Polityka rowerowa miasta Tczewa do roku 2020
- 3) Program Ochrony Środowiska dla miasta Tczewa na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2024
- 4) Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Tczewa na lata 2016-2032
- 5) Plan gospodarki niskoemisyjnej Gminy Miejskiej Tczew
- 6) Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Tczewa
- 7) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tczewa na lata 2014-2020
- 8) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Pomocy w Rodzinie dla Miasta Tczewa na lata 2016-2020
- 9) Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020
- 10) Pomoc Gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020. Program opracowany w oparciu o Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”
- 11) Program Rozwoju Sportu na lata 2015-2018
- 12) Program Współpracy Gminy Miejskiej Tczew z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019
- 13) Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Gminy Miejskiej Tczew na lata 2018-2023
- 14) Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej na lata 2017-2022.

5.4. Podmioty realizujące strategię

Strategia jest zbiorem wytycznych i zaleceń, przyjętych przez Radę Miejską, dla wszystkich publicznych podmiotów i instytucji, które poprzez swoje statuty i regulaminy odpowiadają za realizację zadań na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego i obywatelskiego. Jest adresowana do wszystkich osób i instytucji, które współtworzą społeczność gminną i/lub są uczestnikami życia gospodarczego miasta. Strategię należy traktować jako narzędzie umożliwiające koordynację działań, ich spójne monitorowanie, ocenę rezultatów i oddziaływania oraz planowanie dalszego rozwoju.

Strategia posiada cele, wskazujące na podejmowanie wielosektorowego partnerstwa na rzecz synergii efektów ich wdrażania, toteż należy zabiegać o współpracę z różnymi podmiotami, samorządowymi, społecznymi, gospodarczymi i prywatnymi. Partnerstwo winno być realizowane na zasadach dobrowolności, solidarności i transparentności.

6. Monitorowanie i ocena realizacji Strategii

Odpowiedzialność za realizację Strategii ponosi Prezydent Miasta. Na jego polecenie, czynności jej monitorowania i przeglądu wykonuje właściwa kompetencyjnie komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego.

Ocena realizacji powinna być wykonywana raz do roku przez Prezydenta Miasta, także w związku z przepisami art. 28aa ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2017.1875). Oceny dokonuje się po wykonaniu Raportu z realizacji Strategii Rozwoju Tczewa na dany rok, dla którego gromadzi się dane na temat realizacji zadań dedykowanych celom strategicznym i operacyjnym, z uwzględnieniem danych dotyczących finansowania zadań w obrębie danych celów.

Raport powinien zawierać zalecenia i rekomendacje do dalszego działania ze wskazaniem odpowiedzialności. Komisje Rady Miejskiej dokonują przyjęcia raportu i opiniują ocenę realizacji strategii.

Wykonanie Raportu wymaga stworzenia systemu pozyskania i wymiany danych i informacji. Należy uwzględnić wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wspomagające opis rzeczywistości, których przykładową listę zawiera Załącznik A do niniejszego dokumentu.

Źródła danych:

1. *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, przyjęta Uchwałą nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.*
2. *Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020*
3. *Strategia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030, przyjęta przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia OMG-G-S i partnerów 12 października 2015 r.*
4. *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2020, przyjęta Uchwałą Nr 42/2016 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia OMG-G-S z 15 lutego 2016r., zmieniona Uchwałą Nr 48/2016 z dnia 29.08.2016 r. i Uchwałą Nr 52/2017 z dnia 24 marca 2017 r.*
5. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 przyjęty Uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.*
6. *Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030, plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, stanowiący część planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego, przyjętego Uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.*
7. *Analiza gospodarcza Miasta Tczewa, oprac.: Realizacja, Warszawa grudzień 2015 r.*
8. *Uchwała Nr XVII/138/2016 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Tczewa*
9. *Gminny Program Rewitalizacji miasta Tczewa przyjęty Uchwałą Nr XXVII/225/2017 z dnia 23 lutego 2017 r., zmieniony Uchwałą Nr XXXV/298/2017 Rady Miejskiej w Tczewie z dnia 26 października 2017 r.*

Opracowanie:

Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Tczewie

Wykaz przykładowych wskaźników, wspomagających przygotowanie raportu z realizacji celów Strategii Rozwoju Tczewa¹

Cel strategiczny 1: WZROST GOSPODARCZY

- liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców gminy
- liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców gminy
- saldo rotacji podmiotów gospodarczych
- poziom bezrobocia; liczba osób niepracujących w wieku produkcyjnym
- wydatki inwestycyjne gminy per capita
- liczba i wartość projektów inwestycyjnych związanych z wzmocnieniem infrastruktury na rzecz rozwoju usług, usług produkcyjnych i handlu
- ilość projektów/zadań na rzecz wsparcia przedsiębiorczości, w tym we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu

Cel strategiczny 2. WZMOCNIENIE ISTOTNYCH STREF MIASTA

- wydatki budżetowe na rewitalizację ogółem per capita
- liczba projektów/zadań o charakterze rewitalizacyjnym
- liczba podmiotów biorących udział w projektach/zadaniach rewitalizacyjnych
- liczba partnerstw w projektach rewitalizacyjnych
- udział terenów poddanych renowacji w łącznej powierzchni zurbanizowanej miasta
- ilość projektów/zadań wzmacniających funkcje publiczne
- ilość osób objętych projektami/zadaniami o charakterze rewitalizacyjnym

Cel strategiczny 3: WZMOCNIENIE SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO

- zmodernizowane/wybudowane drogi i ulice
- udział dróg o nawierzchni twardej
- dostępność do Trójmiasta transportem kolejowym
- dostępność do Trójmiasta komunikacją autobusową
- czas podróży do Trójmiasta transportem kolejowym
- czas podróży do Trójmiasta transportem autobusowym
- dostępność miejskiego transportu publicznego
- ilość samochodów i rowerów w rozwijanych systemach *car-sharing* i *bike-sharing*
- ilość dróg i tras komunikacji rowerowej
- ilość projektów w zakresie infrastruktury transportowej i urządzenia terenów, w których wykonano elementy na rzecz dobrych warunków ruchu pieszych, w tym osób o ograniczonej mobilności
- udział transportu publicznego, ruchu pieszego oraz rowerowego w ogólnej liczbie podróży na podstawie badania zachowań komunikacyjnych mieszkańców

Cel strategiczny 4: WYSOKA JAKOŚCI MIESZKALNICTWA I USŁUG

- ilość projektów na rzecz bezpieczeństwa publicznego
- wydatki na zadania związane z bezpieczeństwem publicznym
- udział osób korzystających z usług społecznych

---

¹ Wskaźniki podane zostały jako tematy ramowe, wymagające uszczegółowienia na poziomie roboczym. W zależności od zmian społeczno-gospodarczych i dostępności danych mogą być modyfikowane, mając w podstawie opis celów operacyjnych.

- ilość mieszkań i powierzchnia użytkowa, bez budownictwa komunalnego
- ilość mieszkań i powierzchnia użytkowa budownictwa komunalnego
- dostępność do usług medycznych – ilość przychodni, ilość przychodni na 10 tys. mieszkańców, dostępność do łóżek szpitalnych
- ilość przedszkoli i żłobków (ze wskazaniem ilości prowadzonych przez gminę)
- wydatki na oświatę na 1-go ucznia
- wydatki budżetowe na kulturę i na sport

Cel strategiczny 5: ROZWÓJ OBYWATELSKI

- ilość aktywnych organizacji pozarządowych
- ilość projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, związanych z zadaniami samorządu gminnego (dofinansowanie ze środków gminy)
- ilość partnerstw samorządu gminnego i organizacji pozarządowych na rzecz realizacji zadań publicznych
- frekwencja wyborcza w wyborach różnych szczebli
- ilość środków (ponad minimum ustawowe) przeznaczanych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego